PAMÁTNÍK TOMÁŠE BATI
Tomas Bata Memorial

PADL **NÁŠ PRVNÍ** SPOLUPRACOVNÍK

Pohřeb Tomáše Bati a pilota Jindřicha Broučka 14. července 1932

Celkový pohled na továrnu Baťa ve Zlíně roku 1931.
Foto: František Evják. Zdroj: SOkA Zlín, fond Čipera Dominik, fotoalbum Tomáš Baťa.

Pracovna Tomáše Bati krátce po tragické smrti. V okně je vidět rozestavěná budova hotelu Společenský dům.
Foto: Josef Vaňhara. Zdroj: SOkA Zlín, fond Sbírka fotografií Zlín, obálka č. 288, poř. č. 1.

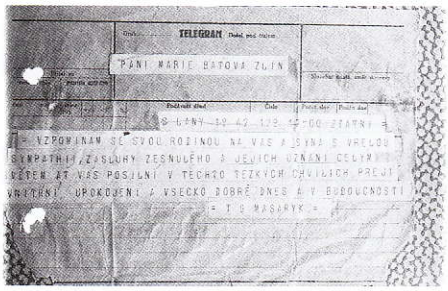

TELEGRAM

PANI MARIE BATOVA ZLIN

VZPOMINAM SE SVOU RODINOU NA VAS A SYNA S VRELOU SYMPATHIE ZASLUHY ZESNULEHO A JEJICH UZNANI CELYM NARODEM AT VAS POSILNI V TECHTO TEZKYCH CHVILICH PREJI VRATNI UTROKOJENI A VSECKO DOBRE DNES I V BUDOUCNOSTI

= T G MASARYK =

Telegram prezidenta Tomáše Garrigua Masaryka zaslaný Marii Baťové.
Reprofoto: Pešula. Zdroj: SOkA Zlín, fond Sbírka fotografií Zlín, obálka č. 2551, poř. č. 2.

Nákladní automobil přiváží smuteční věnce na místo posledního rozloučení v závodech.
Foto: Josef Vaňhara. Zdroj: SOkA Zlín, fond Sbírka fotografií Zlín, obálka č. 227, poř. č. 1.

Smuteční shromáždění se konalo v místech, kde dnes stojí budova č. 21 známá jako zlínský mrakodrap.
Foto: Autor neznámý. Zdroj: SOkA Zlín, fond Čipera Dominik, fotoalbum Tomáš Baťa pohřeb.

Roztříštěné letadlo Junkers D-1608, v němž zahynuli ráno 12. července 1932 Tomáš Baťa a pilot Jindřich Brouček.
Foto: Autor neznámý. Zdroj: SOkA Zlín, fond Sbírka fotografií Zlín, obálka č. 194, poř. č. 2.

Posmrtný odlitek rukou Tomáše Bati, který provedl František Lýdie Gahura.
Foto: Šefl. Zdroj: SOkA Zlín, fond Sbírka fotografií Zlín, obálka č. 287, poř. č. 2.

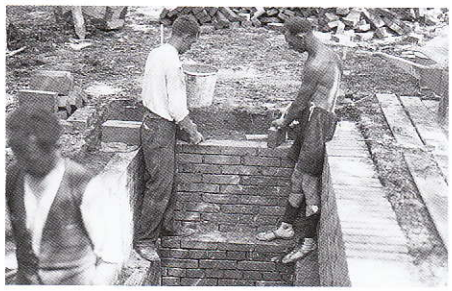

Během dvou dnů musela být připravena vyzděná hrobka pro uložení ostatků Tomáše Bati.
Foto: František Řehák. Zdroj: SOkA Zlín, fond Sbírka fotografií Zlín, obálka č. 2072, poř. č. 2.

Rozloučení začalo na továrním dvoře. V dolní části snímku je vidět připravené letadlo, na němž byla vezena rakev Jindřicha Broučka.
Foto: František Evják. Zdroj: SOkA Zlín, fond Sbírka fotografií Zlín, obálka č. 14227, poř. č. 14.

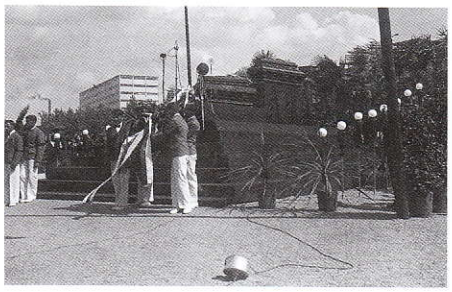

Baťovi mladí muži pokládají věnce před katafalkem. V pozadí budova Obchodního domu.
Foto: Josef Vaňhara. Zdroj: SOkA Zlín, fond Sbírka fotografií Zlín, obálka č. 206, poř. č. 1.

Ani pohřeb Tomáše Bati nezastavil výrobu. Až do dvanácti hodin se normálně pracovalo, teprve pak celá továrna utichla a zaměstnanci se mohli jít domů připravit na poslední rozloučení.
Foto: Autor neznámý. Zdroj: SOkA Zlín, fond Sbírka fotografií Zlín, obálka č. 266, poř. č. 1.

Pečlivě aranžovaný prostor s katafalkem a čestnou stráží osmi baťovských mladých mužů. Vepředu rakev Jindřicha Broučka, na vyvýšeném místě rakev s ostatky Tomáše Bati.
Foto: Autor neznámý. Zdroj: SOkA Zlín, fond Čipera Dominik, fotoalbum Tomáš Baťa pohřeb.

Jan Antonín Baťa při projevu nad rakvemi. Všechny projevy byly přenášeny veřejným rozhlasem.
Foto: Josef Vaňhara. Zdroj: SOkA Zlín, fond Sbírka fotografií Zlín, obálka č. 328, poř. č. 1.

Vůz s rakví Tomáše Bati opouští bránu závodu za zvuku továrních sirén. To byl podle některých reportérů nejsilnější moment z celého pohřbu.
Foto: Autor neznámý. Zdroj: SOkA Zlín, fond Sbírka fotografií Zlín, obálka č. 233, poř. č. 3.

Baťovi mladí muži s věnci vycházejí z továrny. Špalíry přihlížejících místy oddělovali od trasy průvodu příslušníci četnictva. Odvážnější účastníci pohřbu využívali k lepšímu výhledu střech budov.
Foto: Josef Vaňhara. Zdroj: SOkA Zlín, fond Sbírka fotografií Zlín, obálka č. 235, poř. č. 1.

Vdova Marie Baťová se synem Tomášem v prostoru dnešní Desáté ulice. V pozadí tovární budova č. 3 postavená v letech 1930–1932.
Foto: Autor neznámý. Zdroj: SOkA Zlín, fond Sbírka fotografií Zlín, obálka č. 3127, poř. č. 1.

Průvod zabočil kolem restaurace Monako do tehdejší Nádražní třídy.
Foto: Autor neznámý. Zdroj: SOkA Zlín, fond Sbírka fotografií Zlín, obálka č. 239, poř. č. 1.

Pohřeb v továrně zahájily církevní obřady za účasti několika desítek duchovních.
Foto: Josef Vaňhara. Zdroj: SOkA Zlín, fond Sbírka fotografií Zlín, obálka č. 272, poř. č. 1.

Významní hosté především z řad zástupců veřejných institucí vládních, zemských i místních.
Foto: Josef Vaňhara. Zdroj: SOkA Zlín, fond Sbírka fotografií Zlín, obálka č. 230, poř. č. 1.

Při rozloučení v závodě piloti letadel Moravského aeroklubu shodili ke katafalku dvě smuteční kytice.
Foto: Autor neznámý. Zdroj: SOkA Zlín, fond Čipera Dominik, fotoalbum Tomáš Baťa pohřeb.

Průvod prochází branou závodu. Vlevo tehdejší správní budova s kanceláří Tomáše Bati. Květinové dary vezlo osm nákladních automobilů.
Foto: Autor neznámý. Zdroj: SOkA Zlín, fond Sbírka fotografií Zlín, obálka č. 267, poř. č. 2.

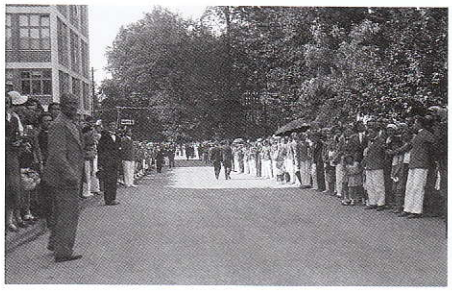

Z továrny průvod zamířil k vlakovému nádraží.
Foto: Josef Vaňhara. Zdroj: SOkA Zlín, fond Sbírka fotografií Zlín, obálka č. 231, poř. č. 1.

Rakev pilota Jindřicha Broučka symbolicky vezenou na letadle doprovázeli členové jeho rodiny.
Foto: Autor neznámý. Zdroj: SOkA Zlín, fond Sbírka fotografií Zlín, obálka č. 241, poř. č. 1.

Improvizovaná úprava nákladního vozu pro muzikanty doprovázející průvod.
Foto: Autor neznámý. Zdroj: SOkA Zlín, fond Sbírka fotografií Zlín, obálka č. 242, poř. č. 1.

Vozy s rakvemi doprovázené smutečním průvodem přijížděly na náměstí Bartošovou ulicí.
Foto: Autor neznámý. Zdroj: SOkA Zlín, fond Sbírka fotografií Zlín, obálka č. 6819, poř. č. 18.

Zaplněná Bartošova ulice. Baťovy mladé ženy vymezují volné prostranství na náměstí pro umožnění pohybu vozů s rakvemi a věnci.
Foto: Autor neznámý. Zdroj: SOkA Zlín, fond Sbírka fotografií Zlín, obálka č. 6819, poř. č. 5.

Zaplněno bylo nejen náměstí, ale také okna a střechy domů včetně lešení vedle radnice. Uprostřed snímku stojí rodina letce Jindřicha Broučka.
Foto: Autor neznámý. Zdroj: SOkA Zlín, fond Sbírka fotografií Zlín, obálka č. 252, poř. č. 1.

Balkon radnice obsadili čestní hosté a řečníci. Ve vchodu na radnici byla instalována bronzová socha Tomáše Bati se smuteční výzdobou.
Foto: Autor neznámý. Zdroj: SOkA Zlín, fond Čipera Dominik, fotoalbum Tomáš Baťa pohřeb.

Choreografii průběhu pohřbu byla věnována velká pozornost. Průvod přicházel na náměstí z Bartošovy ulice. Na ploše náměstí byla přesně vymezena místa pro účastníky i přihlížející.
Foto: Josef Vaňhara. Zdroj: SOkA Zlín, fond Sbírka fotografií Zlín, obálka č. 259, poř. č. 1.

Baťovi mladí muži nesou smuteční věnce věnované vládou Československé republiky a prezidentem země Moravskoslezské Janem Černým.
Foto: Autor neznámý. Zdroj: SOkA Zlín, fond Sbírka fotografií Zlín, obálka č. 254, poř. č. 1.

Od kostela se smuteční průvod vydal po dnešní třídě Tomáše Bati na březnickou silnici. Mimozlínští návštěvníci pohřbu přijížděli také autobusy, jejichž improvizované parkoviště je vidět ve středu snímku.
Foto: Josef Vaňhara. Zdroj: SOkA Zlín, fond Sbírka fotografií Zlín, obálka č. 260, poř. č. 1.

Příjezd automobilů s rakvemi před radnici, kde pokračovalo rozloučení s Tomášem Baťou, starostou města.
Foto: Autor neznámý. Zdroj: SOkA Zlín, fond Sbírka fotografií Zlín, obálka č. 250, poř. č. 1.

Letadlo s rakví Jindřicha Broučka na náměstí.
Foto: Autor neznámý. Zdroj: SOkA Zlín, fond Sbírka fotografií Zlín, obálka č. 375, poř. č. 2.

V popředí v černém zahalená vdova Marie Baťová se synem Tomášem. Za nimi také v černém zahalená sestra Tomáše Bati, spoluzakladatelka firmy. Zcela vlevo Jan Antonín Baťa, vedle něho Dominik Čipera s manželkou.
Foto: Autor neznámý. Zdroj: SOkA Zlín, fond Sbírka fotografií Zlín, obálka č. 3128, poř. č. 1.

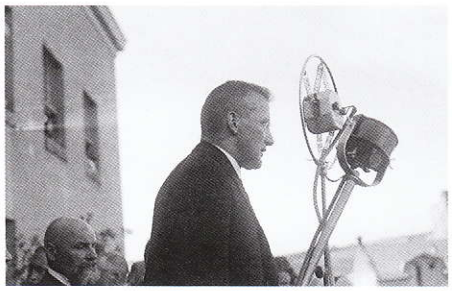

Z balkonu radnice mimo jiné promluvil také Dominik Čipera, který bude zvolen starostou města Zlína po Tomáši Baťovi.
Foto: Josef Vaňhara. Zdroj: SOkA Zlín, fond Sbírka fotografií Zlín, obálka č. 388, poř. č. 2.

Duchovenstvo i doprovod obou vozů s rakvemi naslouchají proslovům pronášeným z balkonu radnice.
Foto: Autor neznámý. Zdroj: SOkA Zlín, fond Sbírka fotografií Zlín, obálka č. 246, poř. č. 4.

Z náměstí pokračovala poslední cesta obou zemřelých ulicí Rašínovou a Dlouhou do farního kostela sv. Filipa a Jakuba. Snímek zachycuje vynášení rakve z kostela.
Foto: František Řehák. Zdroj: SOkA Zlín, fond Čipera Dominik, fotoalbum Tomáš Baťa pohřeb.

K vyhlídce na průvod směřující březnickou silnicí posloužila i rozestavěná budova hotelu.
Foto: Autor neznámý. Zdroj: SOkA Zlín, fond Sbírka fotografií Zlín, obálka č. 6819, poř. č. 21.

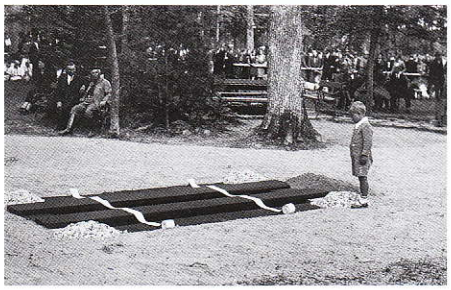

Připravená hrobka Tomáše Bati před příchodem smutečního průvodu.
Foto: Autor neznámý. Zdroj: SOkA Zlín, fond Čipera Dominik, fotoalbum Tomáš Baťa.

Cesta březnickou silnicí ze Zlína na hřbitov trvala dle očitých svědků celé dvě hodiny.
Foto: Autor neznámý. Zdroj: SOkA Zlín, fond Sbírka fotografií Zlín, obálka č. 6819, poř. č. 11.

Poslední církevní obřady nad hroby Tomáše Bati a Jindřicha Broučka vykonal olomoucký světící biskup Jan Stavěl.
Foto: Josef Vaňhara. Zdroj: SOkA Zlín, fond Sbírka fotografií Zlín, obálka č. 276, poř. č. 1.

Následující den po pohřbu, v pátek 15. července, byla uzavřena hrobka Tomáše Bati.
Foto: František Řehák. Zdroj: SOkA Zlín, fond Sbírka fotografií Zlín, obálka č. 2073, poř. č. 2.

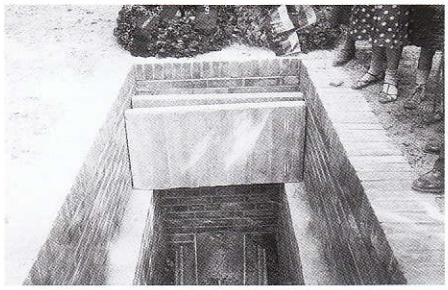

Detail hrobky Tomáše Bati před jejím uzavřením.
Foto: František Řehák. Zdroj: SOkA Zlín, fond Sbírka fotografií Zlín, obálka č. 2074, poř. č. 2.

Čestná stráž zlínských hasičů.
Foto: Autor neznámý. Zdroj: SOkA Zlín, fond Čipera Dominik, fotoalbum Tomáš Baťa pohřeb.

Hroby Tomáše Bati i pilota Jindřicha Broučka ozdobily monumentální mohyly ze smutečních věnců a květin.
Foto: František Řehák. Zdroj: SOkA Zlín, fond Sbírka fotografií Zlín, obálka č. 2078, poř. č. 3.

Při prvním výročí tragické havárie ještě neměly hroby definitivní úpravu.
Foto: Josef Vaňhara. Zdroj: SOkA Zlín, fond Sbírka fotografií Zlín, obálka č. 2083, poř. č. 1.

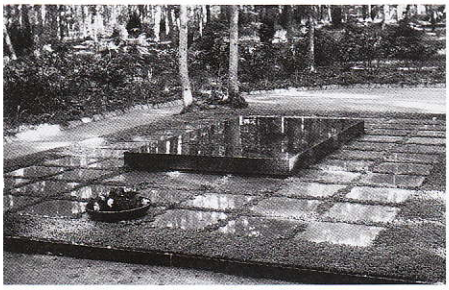

Ještě roku 1933 byly instalovány černé mramorové náhrobní kameny. Minimalistická podoba hrobů odpovídala snaze co nejvíce zachovat působení přirozeného lesního prostředí.
Foto: Autor neznámý. Zdroj: SOkA Zlín, fond Čipera Dominik, fotoalbum Tomáš Baťa.

12. července 1933, tedy v den prvního výročí tragické smrti zakladatele obuvnické továrny, byl slavnostně otevřen Památník Tomáše Bati za účasti vdovy Marie Baťové, Tomáše Bati mladšího, Marie Baťové a Jana Antonína Bati (zleva).
Foto: Josef Vaňhara. Zdroj: SOkA Zlín, fond Sbírka fotografií Zlín, obálka č. 334, poř. č. 1.

Výstava od 12. 7. do 18. 9. 2022 / Památník Tomáše Bati / nám. T. G. Masaryka 2570 ve Zlíně

Výstava vznikla ve spolupráci Památníku Tomáše Bati a Moravského zemského archivu v Brně, Státního okresního archivu Zlín.

Autor: Mgr. David Valůšek
Architektonická a výtvarná koncepce: Ing. arch. Petr Všetečka, TRANSAT ARCHITEKTI, Ing. arch. Jitka Ressová, ellement architects
Grafické a výtvarné řešení: Zdeněk Macháček, STUDIO 6.15 s.r.o.
Předtisková příprava: STUDIO 6.15 s.r.o.
Jazyková redakce: Mgr. Zuzana Bílá
Realizace: MATCHBALL s.r.o.

© Mgr. David Valůšek
© Moravský zemský archiv v Brně, Státní okresní archiv Zlín

TRANSAT ARCHITEKTI
ellement
700 zlín.

www.pamatnikbata.eu